

2009Z07884

Vragen van het lid Van Raak (SP) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB). (Ingezonden 23 april 2009)

Vraag 1:

Deelt u de mening dat de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) in het leven is geroepen om zoveel mogelijk openbaarheid aan besluiten en handelingen van bestuursorganen te geven? Deelt u de mening dat, om dit te bereiken, er zo min mogelijk drempels dienen te zijn om toegang te krijgen tot deze informatie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 1:

Uitgangspunt in de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) is inderdaad dat overheidsinformatie in beginsel openbaar dient te zijn. Dit brengt met zich mee dat gevraagde informatie binnen de daartoe in de wet gestelde grenzen dient te worden verstrekt en dat buiten hetgeen bij of krachtens de wet is bepaald geen aanvullende belemmeringen mogen worden opgeworpen.

Vraag 2:

Wat is uw reactie op het feit dat een aantal gemeenten leges heffen bij het doen van een WOB-verzoek voor onder andere 'zoeken in het archief', 'het verstrekken van een digitaal bestand', 'het nemen van een beslissing', vaak tegen zeer uiteenlopende tarieven? 1)

Vraag 3:

Deelt u de mening dat dit ongewenst is en in strijd is met de WOB, waarin is opgenomen dat alleen kosten in rekening mogen worden gebracht voor het verstrekken van kopieën en samenvattingen en de maximum tarieven van die kosten? 2) Zo nee, waarom niet?

Vraag 6:

Is het u bekend dat enkele gemeenten weigeren over te gaan tot het vergaren van documenten totdat de indiener van een WOB-verzoek zich akkoord verklaart met leges, weigert documenten te verstrekken totdat betaald is voor het kopiëren of documenten te verstrekken in digitaal formaat, ook al zijn die wel beschikbaar? Wat is uw reactie hierop?

Antwoord vraag 2, 3 en 6:

In artikel 12 van de WOB staat dat voor de centrale overheid met betrekking tot het in rekening te brengen vergoedingen voor het verstrekken van informatie op verzoek regels kunnen worden gesteld. Aan dit artikel is met het Besluit tarieven openbaarheid van bestuur uitvoering gegeven. In het besluit is bepaald welke vergoedingen in rekening kunnen worden gebracht bij het verstrekken van informatie op verzoek.

In overeenstemming met hetgeen in artikel 12 is bepaald, beperkt het Besluit tarieven openbaarheid van bestuur zich echter tot de Rijksoverheid. De tarieven van decentrale bestuursorganen vallen niet onder de werking van het besluit. Aanvankelijk was in het voorgestelde artikel 12 wel voorzien in de mogelijkheid om voor *alle* bestuursorganen nadere regels over vergoedingen vast te stellen. Op aandringen van de Tweede Kamer is hier echter verandering in gebracht¹. Het werd niet nodig geacht dat de Rijksoverheid de gemeentelijke tarieven zou reguleren.

Op grond van de WOB kunnen de gemeenten, provincies en waterschappen wel zelf een regeling vaststellen ter uitvoering van de wet. Daarbij schrijft de wet uitsluitend voor dat de regeling door het bestuur dient te worden vastgesteld. Dit betekent dat sprake dient te zijn van een verordening. Voor

---

¹ Tweede Kamer, 1988-1989, 19 859, nr. 18

het overige worden door de wet geen voorwaarden of maxima aan de regeling gesteld. Het is aan provincies, gemeenten en waterschappen zelf om op dit punt vorm en inhoud aan de verordening te geven. In de verordening kan ook worden bepaald welke kosten in rekening kunnen worden gebracht bij het verstrekken van informatie op verzoek en op welke wijze dit gebeurt.

Vraag 4:

Deelt u de mening dat het heffen van leges bestemd is voor een geleverde dienst met een duidelijk toegevoegde waarde, terwijl het beantwoorden van een WOB-verzoek een recht op informatie is? Bent u van mening dat dit het belang van de gemeentewet overstijgt? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5:

Deelt u de mening dat dit ongewenste drempels opwerpt om de bestuursorganen te controleren? Zo nee, waarom niet?

Vraag 8:

Bent u bereid deze bestuursorganen te wijzen op de uitgangspunten van de WOB en het gehanteerde tarievenbeleid en hen te verzoeken geen kosten meer in rekening te brengen buiten mogelijk te verstrekken kopieën en andere documenten, zoals beschreven in de wet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 4, 5 en 8:

Zoals reeds in het voorgaande antwoord is aangegeven, staat het de gemeenten vrij om zelf een verordening vast te stellen inzake de kosten die bij een verzoek op grond van de WOB in rekening kunnen worden gebracht. Het is dus aan de gemeenten om op dit punt vorm en inhoud aan het beleid te geven. Dit betekent ook dat de kaderstellende en controlerende bevoegdheden op dit punt aan de gemeenteraad toekomen. Het Rijk heeft daarover geen zeggenschap. Vanzelfsprekend is het niet de bedoeling van de WOB dat winst wordt gemaakt met de kosten die bij een verzoek in rekening worden gebracht. Het is echter aan de gemeenteraad een oordeel over het beleid van de gemeente uit te spreken en bij eventuele misstanden op te treden.

Vraag 7:

Hoeveel bestuursorganen voeren een dergelijk beleid rond het beantwoorden van WOB-verzoeken?

Vraag 9:

Bent u op de hoogte van het feit dat sommige gemeenten bij het beantwoorden van hetzelfde WOB-verzoek de gevraagde informatie binnen een dag kunnen leveren, terwijl andere gemeenten hiervoor aan twee termijnen van twee weken nog niet voldoende hebben? Bent u ervan op de hoogte dat sommige gemeenten in hun rekeningen een kwartier blijken te hebben gezocht, terwijl anderen volgens opgave dagen nodig hebben? Zo ja, wat is hierover uw mening? Hoe verklaart u deze verschillen?

Antwoord vraag 7 en 9:

Mij is niet bekend welk beleid er door de verschillende gemeenten wordt gevoerd en welke kosten er door de gemeenten in rekening worden gebracht. Gezien de gemeentelijke autonomie in deze, zie ik ook geen aanleiding hier onderzoek naar te doen. Van belang is wel dat de inwerkingtreding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen voor alle bestuursorganen aanleiding is geweest om de interne procedures bij de afhandeling van verzoeken op grond van de WOB nog eens goed onder de loep te nemen. Ook gemeenten en provincies hebben aangegeven hun interne procedures nog eens kritisch te bezien.

Vraag 10:

Bent u van mening dat in het licht van artikel 3 van de Archiefwet de burger erop mag vertrouwen dat een archief zich in een 'goede en geordende staat' bevindt en de extreme discrepantie tussen vergelijkbare bestuursorganen een probleem vormt? Zo nee, waarom niet?

Vraag 11:

Bent u bereid de Archief Inspectie de problemen met de toegankelijkheid van informatie te laten onderzoeken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 10 en 11:

Colleges van burgemeester en wethouders dragen op grond van de Archiefwet zelf zorg voor hun archiefbescheiden. Het toezicht op deze zorg wordt uitgeoefend door Gedeputeerde Staten. Dit gebeurt via de provinciale archiefinspecteur. Het Rijk heeft daar geen zeggenschap over.

Vraag 12:

Bent u bereid een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een gezamenlijk digitaal rijksarchief, met als doel de doorzoekbaarheid te vergroten en de kosten per instelling te verlagen?

Antwoord vraag 12:

Op Rijksniveau vinden reeds voorbereidingen plaats voor het inrichten van een digitaal archief voor de tijdelijke en permanente bewaring van rijksarchieven. Dit gebeurt door het Nationaal Archief. Mij is bekend dat ook een aantal gemeenten met dergelijke voorbereidingen bezig zijn voor de archiefbescheiden van gemeentelijke organen. Door de digitalisering zullen archieven in de nabije toekomst immers meer en meer digitaal worden aangeboden. Zowel voor papieren als digitale archiefbescheiden geldt echter dezelfde algemene eis van goede, geordende en toegankelijke staat. Dit staat geheel los van het kostenaspect.

- 1) O.a. Alphen aan de Rijn, Goirle, Apeldoorn, Anna Paulowna
- 2) Besluit tarieven openbaarheid van bestuur